

Stelleweg te Ouddorp (gemeente Goeree-Overflakkee)

een bureauonderzoek

I.S.J. Beckers

IVO•B

Colofon

IVO·B Rapport 1402

Stelleweg te Ouddorp (gemeente Goeree-Overflakkee)
een bureauonderzoek

Auteur: I.S.J. Beckers

Opdrachtgever: Mevr. M. Steehouwer

Versie rapport: definitief, 24 september 2014

© IVO·B, Alphen aan den Rijn

Dit rapport is te gebruiken door de opdrachtgever en is te vermenigvuldigen door de opdrachtgever ten behoeve van eigen gebruik in de eigen organisatie. Door IVO·B verstrekte rapporten mogen niet door derden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van IVO·B openbaar worden gemaakt, verveelvuldigd worden dan wel geëxploiteerd worden.

Autorisatie:
Luitzen Nijdam

ISSN-nummer 978-90-819408-3-2

IVO·B, Allround Archeologie
Eikenhorst 385
2402 RX Alphen aan den Rijn
06-83968168
email contact@ivob.nl
website www.ivob.nl

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	6
2 Bureauonderzoek	6
2.1 Beleid	6
2.2 Doelstelling en vraagstelling	7
2.3 Methodiek	8
3 Resultaten bureauonderzoek	8
3.1 Huidige situatie van het plangebied	8
3.2 Toekomstige situatie van het plangebied	9
3.3 Landschappelijke situatie van het plangebied binnen het onderzoeksgebied	10
3.4 De bekende archeologische gegevens uit het onderzoeksgebied	12
3.5 Historische situatie van het plangebied	14
3.6 Gespecificeerde archeologische verwachting	16
3.7 Conclusie	16
4 Advies	17
Literatuur	18
Geraadpleegde websites	18
Overzicht van de archeologische perioden	19

Lijst van afbeeldingen en tabellen

Afb. 1 Locatie van het plangebied.

Afb. 2 Detailkaart van het plangebied.

Afb. 3 Locatie van het plangebied op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN).

Afb. 4 Overzicht van de bekend archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied.

Afb. 5 Locatie van het plangebied op de kaart van Cruquius uit 1733.

Afb. 6 Locatie van het plangebied op de Topografisch-Militaire kaart uit 1856.

Administratieve gegevens

Provincie	Zuid-Holland
Gemeente	Goeree-Overflakkee
Toponiem	Stelleweg te Ouddorp
Kadastrale gegevens	Kadastrale gemeente Ouddorp, sectie H, perceel 1532
Oppervlakte plangebied	5600 m ²
Opdrachtgever	Mevr. M. Steehouwer
coördinaten	53.293-425.444 53.225-425.545 53.269-425.570 53.331-425.470
Bevoegde overheid	Gemeente Goeree Overflakkee
Contactpersoon namens de gemeente Goeree-Overflakkee	Dhr. M. Tommaello
ARCHIS-onderzoeksmeldingnummer (CIS-code)	63002
Beheer en locatie documentatie	IVO·B, Alphen aan den Rijn

Samenvatting

In opdracht van Mevr. M. Steehouwer is door IVO·B een bureauonderzoek uitgevoerd van de locatie Stelleweg in Ouddorp (gemeente Goeree-Overflakkee). In het plangebied zal een waterpoel aangelegd worden. Het bureauonderzoek is uitgevoerd in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning.

In het plangebied worden op basis van het bureauonderzoek de volgende archeologische waarden verwacht:

Het oorspronkelijke niveau direct aan of onder het maaiveld uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd is opgenomen in de bouwvoor in de akker. In of onder de walletjes langs de perceelgrens kan dit niveau nog wel aanwezig zijn.

Dieper in de duin- of strandwalafzettingen kunnen nog archeologische waarden uit de Romeinse tijd of de Vroege Middeleeuwen aanwezig zijn. Het betreft hier mogelijk nederzettingsresten of begravingsresten. De potentiële archeologische waarden bevinden zich in of onder een archeologische laag, een humeuze, ontkalkte laag met daarin kleine fragmenten houtskool, botresten of scherven.

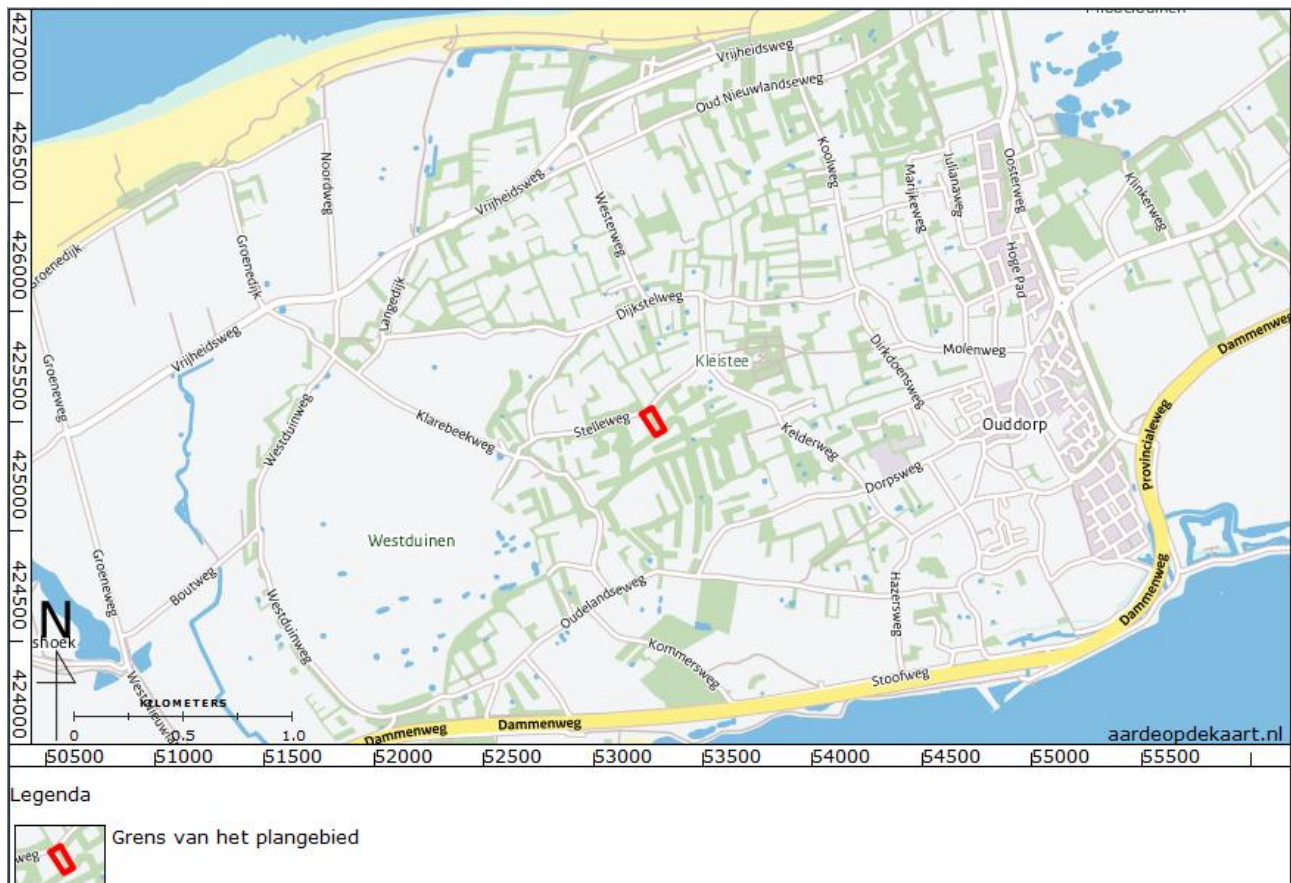
In de kwelderafzettingen onder het duin- of strandwalzand geldt een lage archeologische verwachting voor archeologische resten vanaf het Mesolithicum tot en met de IJzertijd.

Het plangebied is voorlopig voldoende onderzocht omdat de geplande ingreep een dermate kleine oppervlakte heeft (maximaal 24 m²) dat de ingreep niet voldoet aan de gemeentelijke criteria voor archeologisch onderzoek. De gemeente hanteert namelijk een minimale oppervlakte van 2500 m² in de zone waar het plangebied toe behoort. Als in de toekomst bodemingrepen met een grotere oppervlakte van 2500 m² en dieper dan 50 cm -mv in het plangebied worden uitgevoerd is vervolgonderzoek noodzakelijk. Bovendien zal de poel in de akker worden aangelegd, waar het potentiële archeologische niveau uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd al is weggegraven.

IVO·B adviseert om het terrein vrij te geven voor het graven van de waterpoel in het zuidoosten van het plangebied. Verder adviseert IVO·B om voor toekomstige ontwikkelingen in het plangebied de huidige vrijstellingsgrenzen te hanteren (een oppervlakte van maximaal 2500 m² en een diepte van maximaal 50 cm -mv.) Er kunnen nog archeologische resten in het plangebied aanwezig zijn. Als in het plangebied archeologische resten aangetroffen worden is het verplicht deze te melden bij het bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 53 van de Monumentenwet.

1 Inleiding

In opdracht van Mevr. M. Steehouwer is door IVO·B een bureauonderzoek uitgevoerd van de locatie Stellegeweg in Ouddorp (gemeente Goeree-Overflakkee). In het plangebied zal een waterpoel aangelegd worden. Het bureauonderzoek is uitgevoerd in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning.

Afb. 1, Locatie van het plangebied.

Het bureauonderzoek is uitgevoerd in augustus 2014 door I.S.J. Beckers (prospector) en L.C. Nijdam (senior prospector).

2 Bureauonderzoek

2.1 Beleid

Het plangebied maakt deel uit van het bestemmingsplan Oudeland en Ouwe Nieuwland 2013. Het plangebied ligt in een zone met de dubbelbestemming waarde archeologie 5. Voor deze zone geldt dat archeologisch onderzoek verplicht is bij bouwwerkzaamheden met een oppervlakte groter dan 2500 m² en dieper dan 50 cm -mv.

Dit bureauonderzoek is gebaseerd op de uitvoeringskaders zoals genoemd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA 3.3).¹

2.2 Doelstelling en vraagstelling

Bureauonderzoek vormt de eerste fase van archeologisch onderzoek in een gebied. Tijdens een bureauonderzoek worden de huidige situatie, de toekomstige situatie, de landschappelijke situatie, de bekende archeologische gegevens uit de omgeving en de historische situatie van het plangebied onderzocht. Door middel van een synthese van de onderzochte gegevens wordt een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld. Als er eenmaal een gespecificeerde verwachting is opgesteld wordt er onderzocht of de verwachte archeologische waarden door de voorgenomen ingreep bedreigd worden en zo ja, op welke wijze en of een verstoring van de potentiële archeologische waarden voorkomen kan worden. Als het niet mogelijk is om een verstoring van de verwachte archeologische waarden te voorkomen, wordt een advies opgesteld voor archeologisch vervolgonderzoek.

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld;

- Zijn er mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig en zo ja, wat is de gespecificeerde archeologische verwachting?

Als er mogelijke archeologische waarden aanwezig zijn;

- Worden de verwachte archeologische waarden bedreigd door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden?
- Is het plangebied voldoende onderzocht?

Als de mogelijke archeologische waarden bedreigd worden door de voorgenomen werkzaamheden en het plangebied nog niet voldoende is onderzocht;

- Welke vorm van archeologisch onderzoek is de beste manier om de aanwezigheid van archeologische waarden en hun ligging, aard en datering voldoende te kunnen bepalen om tot een selectiebesluit te komen?

¹SIKB 2013

2.3 Methodiek

Het bureauonderzoek bestaat uit elf onderdelen;

1. Aanmelden onderzoek bij ARCHIS,
2. vermelden (en toepassen) overheidsbeleid,
3. Afbakenen plan- en onderzoeksgebied en beschrijving huidig gebruik van het plangebied,
4. beschrijven van de toekomstige situatie,
5. beschrijven van de landschappelijke situatie van het onderzoeksgebied,
6. beschrijven van de bekende archeologische gegevens uit het onderzoeksgebied,
7. beschrijven historische situatie (en mogelijk aanwezige bouwhistorische waarden) in het plangebied,
8. opstellen gespecificeerde archeologische verwachting,
9. onderzoeken van de consequenties van de voorgenomen ingreep,
10. afmelden onderzoek bij ARCHIS,
11. aanleveren digitale gegevens bij het e-depot.

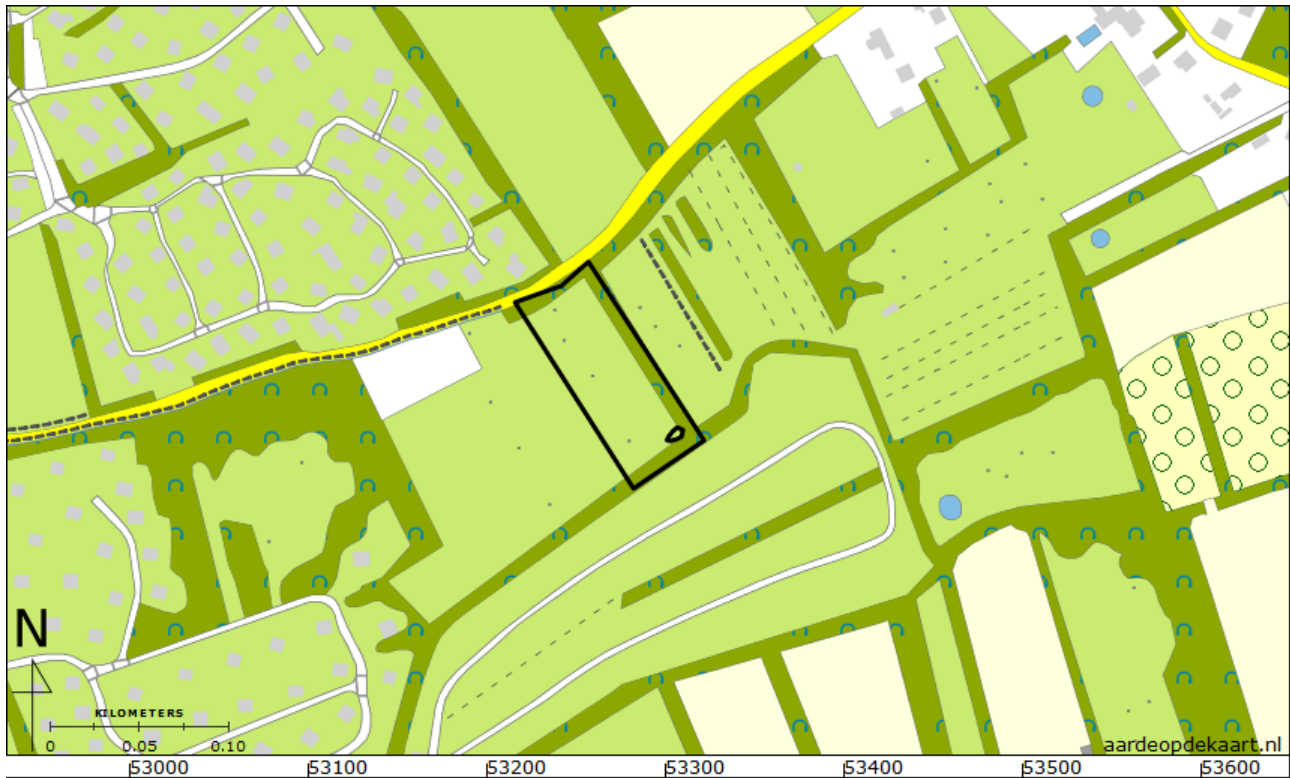
Om de landschappelijke en archeologische positie van het plangebied beter in kaart te brengen, worden gegevens uit de directe omgeving van het plangebied onderzocht. Hierbij wordt met name naar locaties met een gelijke landschappelijke ligging gekeken. Het onderzoeksgebied kan gedefinieerd worden als een cirkel met een straal van 1000 m rondom het plangebied.

3 Resultaten bureauonderzoek

3.1 Huidige situatie van het plangebied

Het plangebied ligt ten zuiden van de Stelleweg in Ouddorp (gemeente Goeree-Overflakkee). Het plangebied bestaat uit het kadastrale perceel 1532. Dit perceel wordt aan de noordzijde begrensd door de Stelleweg en aan de zuidzijde door de camping Witte. Aan de oostzijde wordt het perceel begrensd door een houtwal en aan de westzijde door een afrastering. Het plangebied heeft een oppervlakte van 5600 m². De locatie van het plangebied is weergegeven in afbeeldingen 1 en 2.

Het plangebied is momenteel in gebruik als grasland en akkerland. In het noordwesten van het plangebied is een schuur aanwezig.

Afb. 2 Detailkaart van het plangebied. De te graven poel is in het zuidoosten van het plangebied gepland.

3.2 Toekomstige situatie van het plangebied

In zuidoosten van het plangebied zal een poel worden aangelegd (afb. 2). De poel wordt 8 m lang en 3 m breed en krijgt dus een maximale oppervlakte van 24 m². De maximale aanlegdiepte van de poel wordt 1,5 m –mv.

3.3 Landschappelijke situatie van het plangebied binnen het onderzoeksgebied

Tijdens het onderzoek naar de landschappelijke ligging van het plangebied binnen het onderzoeksgebied zijn de volgende (hoofd)bronnen gebruikt:

- Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)²
- Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000³
- Dinoloket⁴
- Geologische kaart van Nederland⁵
- Geomorfologische kaart van Nederland⁶

Goeree heeft sinds het begin van het Holoceen (9.700 v. Chr.) onder invloed gestaan van de Noordzee. Het eiland maakte deel uit van een uitgestrekt getijdegebied met kwelders, schorren en slikken. Dit getijdegebied leek sterk op het huidige waddengebied. In de zeegeulen zelf werd voornamelijk zand afgezet. In de overstroomde gebieden naast de zeegeulen werd zandige klei en siltige klei afgezet. De mariene afzettingen worden gerekend tot het Laagpakket van Wormer en het Laagpakket van Walcheren (Formatie van Naaldwijk).⁷ Volgens het ondergrondmodel van het Dinoloket bevindt de overgang van het Laagpakket van Wormer naar het Laagpakket van Walcheren zich op 7 m – mv.⁸

Ten oosten van het onderzoeksgebied zijn vanaf het Neolithicum strandwallen ontstaan. Uiteindelijk is door het uitbreiden van de strandwallen de Nederlandse kustlijn gesloten geraakt. Ongeveer 800 m ten oosten van het plangebied is in een booronderzoek een strandwal gevonden die uit het Laat-Neolithicum tot en met de Midden-IJzertijd dateert.⁹ De kust is na de vorming van deze strandwal in westelijke richting uitgebouwd en hierbij is het eiland Goeree ontstaan. In de Romeinse tijd was de vorm van het eiland al grotendeels gelijk aan de huidige.¹⁰

Volgens het model van het Dinoloket ligt de overgang van de kwelder- naar de strandwal- of duinafzettingen op 2,5 m –mv. De oudste strandwal- en duinafzettingen uit deze periode worden tot het Laagpakket van Zandvoort gerekend (Formatie van Naaldwijk). Vanaf de Romeinse tijd tot in de Late Middeleeuwen is waarschijnlijk nog duinzand afgezet in het onderzoeksgebied. De jongste duinafzettingen worden tot het Laagpakket van Schoorl gerekend (Formatie van Naaldwijk).

² <http://www.ahn.nl/viewer>

³ <http://archis2.archis.nl/index>

⁴ <http://www.dinoloket.nl>

⁵ <http://archis2.archis.nl/index>

⁶ <http://archis2.archis.nl/index>

⁷ Berendsen 2004

⁸ <http://www.dinoloket.nl>

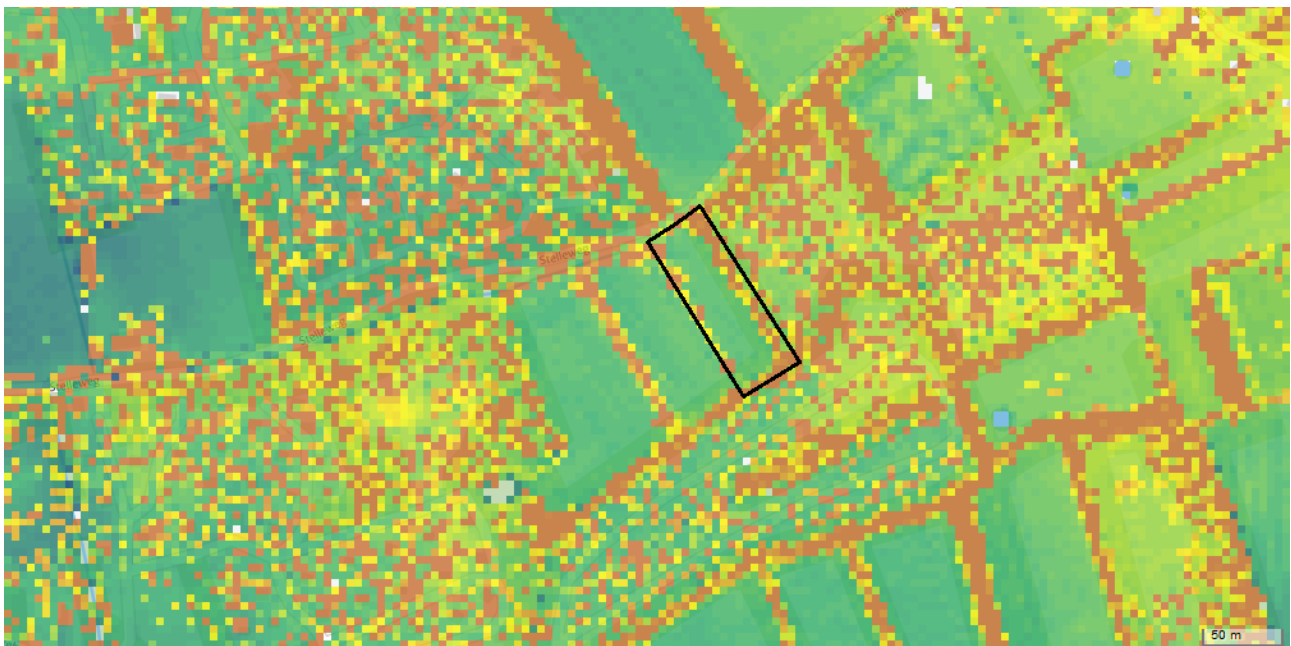
⁹ Kalisvaart and Mostert 2013

¹⁰ Haartsen 2009

Op de Bodemkaart van Nederland is het plangebied gekarteerd in een zone met het bodemtype vlakvaaggronden; leemarm en zwak lemig fijn zand; afgegraven (Zn21).¹¹ Op de Geomorfologische Kaart van Nederland is het plangebied gekarteerd in een zone met afgegraven of geëgaliseerde duinen of strandwallen (2M49).¹² Dat in het plangebied zand is afgegraven is niet toe-
vallig, het maakt namelijk deel uit van een schurvelingengebied;

In het schurvelingengebied ten westen van Ouddorp wordt al sinds de Late Middeleeuwen (circa 1350 n. Chr.) een bepaalde vorm van landbouw toegepast, waarbij de akkers eerst zijn afgegraven en waarbij de afgegraven grond in walletjes langs het perceel zijn gestort. Rondom de walletjes werd een greppel aangelegd en op de walletjes zelf werden bomen en struiken geplant. De walletjes kregen een functie als perceelsscheiding maar dienden ook om verdere verstuiving van de akkerpercelen te voorkomen. De akkers werden haaygemeten genoemd en de walletjes schurvelingen. Rond 1800 n. Chr. werden de haaygemeten verder afgegraven om bij dicht bij het grondwater te komen en om zo het producerend vermogen van de akkers te vergroten. De opgegraven grond werd wederom over de al bestaande walletjes gestort.¹³

Op het Actueel Hoogtebestand Nederland zijn de walletjes of schurvelingen nog goed te herkennen (afb. 3). Door het afgraven van zand is het oorspronkelijke maaiveldniveau uit de Middeleeuwen weggegraven in de akker of haaygemete.

Afb. 3. Locatie van het plangebied op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). De blauwe gebieden zijn 1 m +NAP en rode gebieden 5 m +NAP.

¹¹ <http://archis2.archis.nl/index>

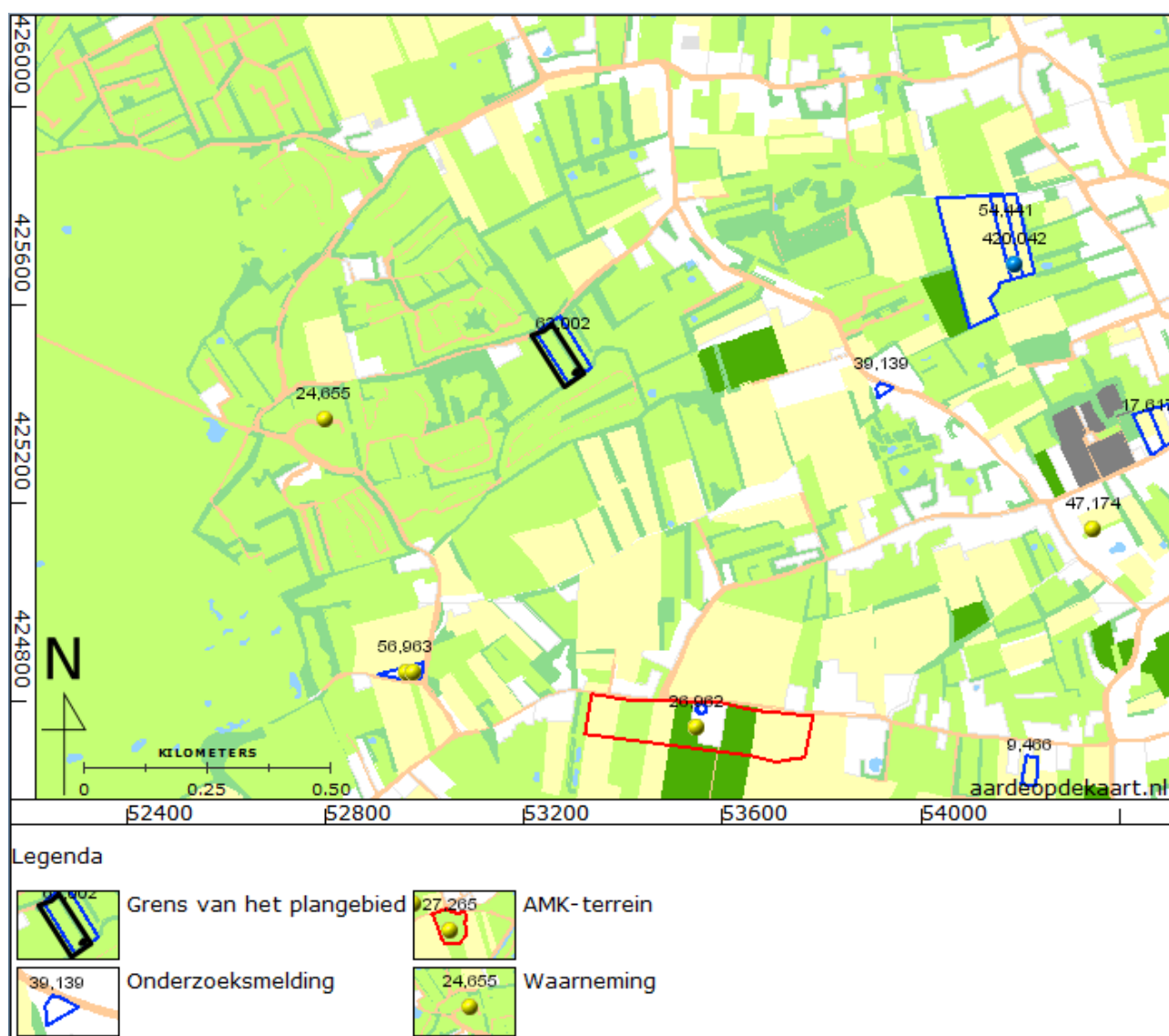
¹² Alterra 2009

¹³ Haartsen 2009

3.4 De bekende archeologische gegevens uit het onderzoeksgebied

Tijdens het onderzoek naar de bekende archeologische gegevens binnen het onderzoeksgebied zijn de volgende (hoofd)bronnen gebruikt:

- Archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Goeree-Overflakkee¹⁴
- Archeologisch InformatieSysteem (ARCHIS II)¹⁵
- Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW)
- Informatie van lokale amateur-archeologen (De Motte)
- CultuurHistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland¹⁶

Afb. 4 Overzicht van de bekende archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied

¹⁴ Breimer and van Oort 2011

¹⁵ <http://archis2.archis.nl/index>

¹⁶ <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=chs>

Op de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Goeree-Overflakkee behoort het plangebied tot zone waarde archeologie 5. Vanwege de al afgegraven bovengrond heeft het plangebied een lagere archeologische verwachtingswaarde dan bijvoorbeeld de dorpskern van Ouddorp.¹⁷ Op de Cultuurhistorische Hoofstructuur van Zuid-Holland heeft het plangebied een zeer grote kans op archeologische sporen vanaf de Romeinse tijd. De zeer grote verwachting is gebaseerd op de waarschijnlijke permanente bewoning van Goeree sinds de Romeinse tijd.¹⁸

Op een terrein ongeveer 460 m ten westen van het plangebied zijn scherven uit de Romeinse tijd gevonden. Deze melding is niet verder gespecificeerd.¹⁹ Op ongeveer 590 m ten oosten van het plangebied is een booronderzoek uitgevoerd. Het advies van dit onderzoek was om geen vervolgonderzoek uit te voeren maar het is niet bekend waar dit advies op is gebaseerd.²⁰

Op ongeveer 670 m ten zuidwesten van het plangebied zijn tijdens een booronderzoek archeologische indicatoren uit de Romeinse tijd aangetroffen op 0,7 tot 1,85 m -mv. Het betreft hier een grijs gebakken scherf en een mogelijke scherf van 'terra nigra' en botresten. Er is geadviseerd om de geplande woning 'op staal' in plaats van op heipalen te funderen en om een maximale verstoringsdiepte van 60 cm te hanteren. Met deze maatregelen was nader onderzoek niet noodzakelijk.²¹

Op ongeveer 690 m ten zuiden van het plangebied zijn tijdens het ploegen van een akker complete potten uit de Romeinse tijd aangetroffen. Men vermoedde daarom op deze locatie een grafveld uit de Romeinse tijd. Het terrein is aangewezen als AMK-terrein met een hoge archeologische waarde. Een booronderzoek van drie boringen in het AMK-terrein leverde geen bewijs voor een intacte vindplaats op. Wel bleek dat het mogelijke niveau uit de Romeinse tijd bedekt was geraakt met een zandpakket.²²

Op 780 m ten oosten van het plangebied is een booronderzoek uitgevoerd. Hierbij werd een intacte bodemopbouw aangetroffen met duin- op strandwalafzettingen. Op basis van deze resultaten werd een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Uit het proefsleuvenonderzoek bleek dat de bodem juist niet intact was maar afgegraven.

Op de overgang van strandwalafzettingen naar het Laagpakket van Walcheren werd een laag veraard veen aangetroffen. Dit is geïnterpreteerd als een archeologische laag van vóór de Romeinse tijd.

¹⁷ Breimer and van Oort 2011

¹⁸ <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=chs>

¹⁹ Waarneming 24655

²⁰ Onderzoeksmelding 39139

²¹ Onderzoeksmelding 6537 en waarnemingen 56963 en 60237

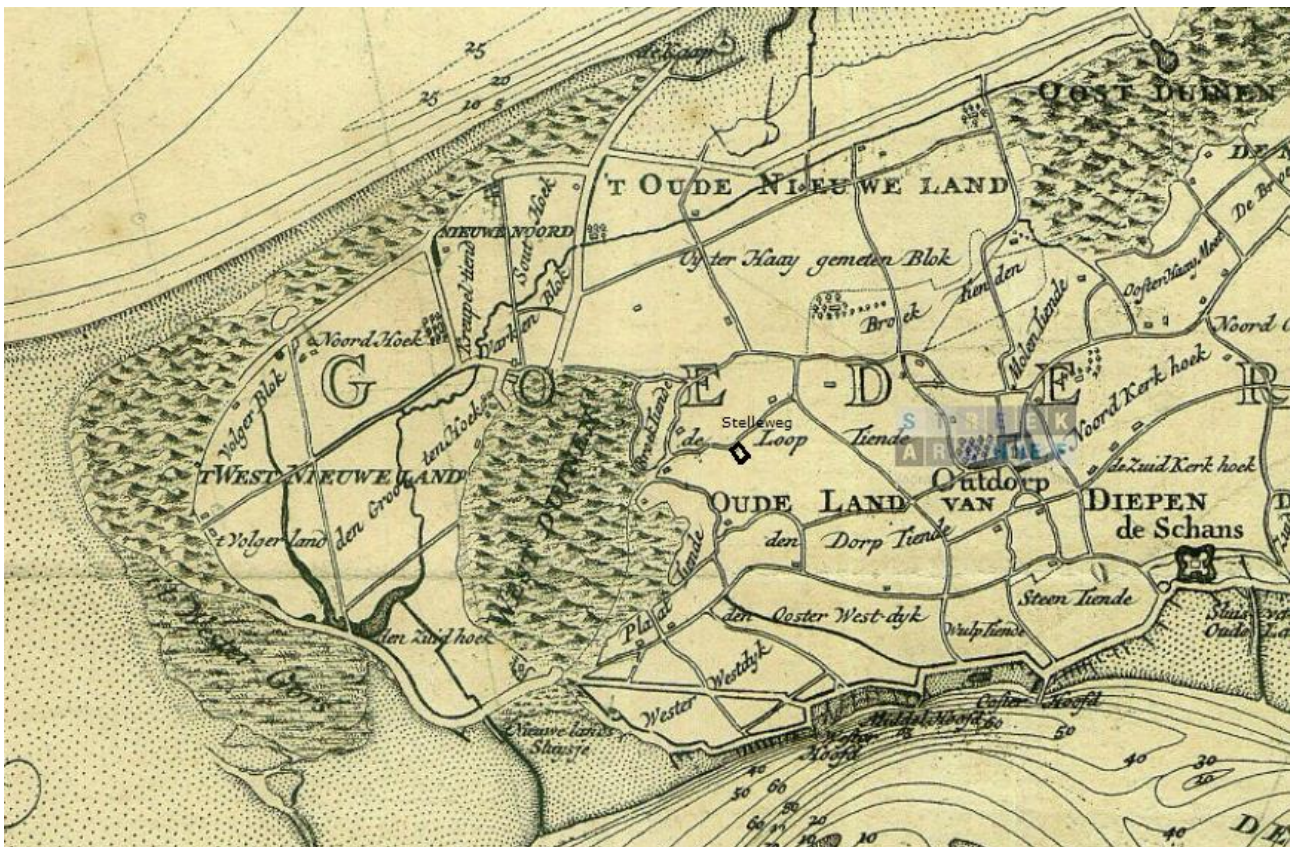
²² AMK-terrein 2329, onderzoeksmelding 11328 en waarneming 26962

De laag bevindt zich echter dermate diep dat deze laag niet verstoord zou worden bij de bouwwerkzaamheden en er is een maximale verstoringsdiepte van 1,5 m –mv gehanteerd.²³

3.5 Historische situatie van het plangebied

Tijdens het onderzoek naar de bekende archeologische gegevens binnen het onderzoeksgebied zijn de volgende (hoofd)bronnen gebruikt:

- Kaart van N. Cruquius uit 1733²⁴
- Bonnekaarten uit 1880 tot en met 1916²⁵
- Kadastrale minuut en de Oorspronkelijke aanwijzende tafel (OAT) uit 1811-1832²⁶
- KICH²⁷
- Ontgonnen Verleden²⁸
- Topografische kaarten uit 1856 en 1949 tot en met 1993²⁹

Afb. 5 Het plangebied op de kaart van Cruquius uit 1733.

²³ Onderzoeksmeldingen 52441 en 52649 en vondstmelding 420042

²⁴ Cruquius et al. 1733

²⁵ Bureau Militaire Verkenningen 1880-1916

²⁶ Kadaster 1811-1832

²⁷ <http://www.kich.nl>

²⁸ Haartsen 2009

²⁹ Topografische Dienst Nederland 1856, 1949-1993

Het plangebied maakt waarschijnlijk sinds de Late Middeleeuwen of de Nieuwe tijd uit van het schurvelingengebied ten westen van Ouddorp. De Stellegeweg is op kaarten vanaf 1733 afgebeeld en het is daarom een relatief oude weg. Op de kaart van Cruquius uit 1733 is geen bebouwing afgebeeld binnen het plangebied maar deze kaart is niet gedetailleerd genoeg om dit met zekerheid vast te stellen.

De oudste gedetailleerde kaart van het plangebied is de kadastrale minuutkaart uit het begin van de 19^e eeuw. In de bijbehorende Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel (OAT) is het land omschreven als geestland. Geestland was duinland wat geschikt gemaakt is voor akkerbouw door de bovengrond af te graven. In de 19^e eeuw bleef de situatie in het plangebied gelijk.

In de periode tussen 1916 en 1949 is de perceelstructuur veranderd tot de huidige perceelstructuur. In de periode tussen 1962 en 1972 is ten noorden van het plangebied een vakantiepark gebouwd.

Afb. 6 Het plangebied op de Topografisch-Militaire kaart uit 1856.

3.6 Gespecificeerde archeologische verwachting

Het oorspronkelijke niveau direct aan of onder het maaiveld uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd is weggegraven in de haaygemete. In of onder de schurvelingen kan dit niveau nog wel aanwezig zijn.

Dieper in de duin- of strandwalafzettingen kunnen nog archeologische waarden uit de Romeinse tijd of de Vroege Middeleeuwen aanwezig zijn. Het betreft hier mogelijk nederzittingsresten of begravingsresten. De potentiële archeologische waarden bevinden zich in of onder een archeologische laag, een humeuze, ontkalkte laag met daarin kleine fragmenten houtskool, botresten of scherven.

In de kwelderafzettingen onder het duin- of strandwalzand geldt een lage archeologische verwachting voor archeologische resten vanaf het Mesolithicum tot en met de IJzertijd.

3.7 Conclusie

Zijn er mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig en zo ja, wat is de gespecificeerde archeologische verwachting?

In de duin- of strandwalafzettingen kunnen mogelijk archeologische waarden uit de Romeinse tijd en de Vroege Middeleeuwen aanwezig zijn in of onder een archeologische laag. De potentiële resten bestaan mogelijk uit nederzittings- of begravingsresten.

Als er mogelijke archeologische waarden aanwezig zijn;

Worden de verwachte archeologische waarden bedreigd door het uitvoeren van de voorgenomen ingreep in het plangebied?

Omdat de poel in de akker of haaygemete aangelegd wordt zal bij de aanleg niet het potentiële archeologische niveau uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd verstoord worden, dit is immers al weggegraven. Het potentiële archeologische niveau dieper in de duinafzettingen uit de Romeinse tijd of Vroege Middeleeuwen wordt mogelijk bedreigd door het graven van een poel met een maximale verstoringsdiepte van 1,5 m -mv.

Is het plangebied voldoende onderzocht?

Het plangebied is voorlopig voldoende onderzocht omdat de geplande ingreep een dermate kleine oppervlakte heeft (maximaal 24 m²) dat de ingreep niet voldoet aan de gemeentelijke criteria voor archeologisch onderzoek. De gemeente hanteert namelijk een minimale oppervlakte van 2500 m² in de zone waar het plangebied toe behoort. Als in de toekomst bodemingrepen met een grotere oppervlakte van 2500 m² en dieper dan 50 cm -mv in het plangebied worden uitgevoerd is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Als de mogelijke archeologische waarden bedreigd worden en het plangebied nog niet voldoende is onderzocht;

Welke vorm van archeologisch onderzoek is de beste manier om de aanwezigheid van archeologische waarden en hun ligging, aard en datering voldoende te kunnen bepalen om tot een selectiebesluit te komen?

Als in de toekomst een grote bodemingreep uitgevoerd wordt, kan door middel van een gecombineerd verkennend en karterend booronderzoek het plangebied onderzocht worden op de aan- of afwezigheid van een archeologische laag in het duin- of strandwalzand.

4 Advies

IVO·B adviseert om het terrein vrij te geven voor het graven van de waterpoel in het zuidoosten van het plangebied. Verder adviseert IVO·B om voor toekomstige ontwikkelingen in het plangebied de huidige vrijstellingsgrenzen te hanteren (een oppervlakte van maximaal 2500 m² en een diepte van maximaal 50 cm -mv.) Er kunnen nog archeologische resten in het plangebied aanwezig zijn. Als in het plangebied archeologische resten aangetroffen worden is het verplicht deze te melden bij het bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 53 van de Monumentenwet.

Literatuur

- Alterra. 2009. "Digitale Geomorfologische Kaart van Nederland." .
- Berendsen, H.J.A. 2004. *De vorming van het land, inleiding in de geologie en geomorfologie*. Assen: Van Gorcum en Comp B.V.
- Breimer, J.N.W., and H.J. van Oort. 2011. *Archeologiebeleid Goeree-Overflakkee, duurzaam omgaan met ons bodemarchief bij ruimtelijke ordening*. Leiden.
- Bureau Militaire Verkenningen. 1880-1916. "Bonnekaart, 541, Goedereede." .
- Cruquius, N., D. Coster, and C. Kondet. 1733. "Het Eylant West-Voorn of Goedereede met de dieptens en droogtens rondsomme tot aan Den Hoek van Hollandt, etc." .
- Haartsen, A.J. 2009. *Ontgonnen Verleden, regiobeschrijvingen Provincie Zuid-Holland*. Rapport DK nr. 2009/dk-116-i. Ede: Directie Kennis.
- Kadaster. 1811-1832. "Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel, Gemeente Ouddorp, Sectie E, Blad 02." .
- Kalisvaart, C.C., and M. Mostert. 2013. *Goedereede-Ouddorp Dirkdoensweg, Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. proefsleuven*. BAAC rapport A-12.0351. Den Bosch.
- SIKB. 2010. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) Landbodems*. Gouda.
- Topografische Dienst Nederland. 1856, 1949-1993. "Topografische kaart van Nederland, Schaal 1:25.000." .

Geraadpleegde websites

- <http://archis2.archis.nl/index>
- <http://www.ahn.nl/viewer>
- <http://www.dinoloket.nl>
- <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=chs>
- <http://www.kich.nl>
- <http://www.watwaswaar.nl>

Overzicht van de archeologische perioden

Periode		Begin	Eind
Paleolithicum	Vroeg		250.000 BP
	Midden	250.000 BP	35.000 v. Chr.
	Laat	35.000 v. Chr.	9.700 v. Chr.
Mesolithicum	Vroeg	9.700 v. Chr.	8.400 v. Chr.
	Midden	8.400 v. Chr.	6.450 v. Chr.
	Laat	6.450 v. Chr.	5.300/4.900 v. Chr.
Neolithicum	Vroeg	5.300/4.900 v. Chr.	4.200 v. Chr.
	Midden	4.200 v. Chr.	2.850 v. Chr.
	Laat	2.850 v. Chr.	2.000 v. Chr.
Bronstijd	Vroeg	2.000 v. Chr.	1.800 v. Chr.
	Midden	1.800 v. Chr.	1.100 v. Chr.
	Laat	1.100 v. Chr.	800 v. Chr.
IJzertijd	Vroeg	800 v. Chr.	500 v. Chr.
	Midden	500 v. Chr.	250 v. Chr.
	Laat	250 v. Chr.	15 v. Chr.
Romeinse tijd	Vroeg	15 v. Chr.	70 n. Chr.
	Midden	70 n. Chr.	270 n. Chr.
	Laat	270 n. Chr.	450 n. Chr.
Middeleeuwen	Vroeg	A	450 n. Chr.
		B	525 n. Chr.
		C	725 n. Chr.
		D	900 n. Chr.
	Laat	A	1050 n. Chr.
		B	1250 n. Chr.
Nieuwe Tijd	A	1500 n. Chr.	1650 n. Chr.
	B	1650 n. Chr.	1850 n. Chr.
	C	1850 n. Chr.	heden